

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 5 listopada 2017 roku R. D. wystąpił o zobowiązanie Skarbu Państwa – Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w P. do złożenia oświadczenia woli o zawarciu z powodem umowy użytkowania obwodów rybackich położonych w gminach: L., T. i W., w obrębach: K., L., T., S., S., B., M., D. i M., na następujących warunkach:

a) umowa zostanie zawarta na okres 10 lat licząc od dnia jej zawarcia lub ewentualnie od dnia 2 lutego 2014 roku,

b) pozostałe warunki szczegółowe umowy określa ustawa o rybactwie śródlądowym,

ewentualnie ustalenie, że umowa użytkowania obwodów rybackich położonych w gminach: L., T. i W., w obrębach: K., L., T., S., S., B., M., D. i M. wraz z utworzonymi na nich obwodami rybackimi, istnieje do dnia 2 lutego 2024 roku,

Powód wnosił także o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego, według norm przypisanych.

Na rozprawie powód sprecyzował nazwę pozwanego jako Skarb Państwa Państwowe Gospodarstwo (...), a pełna nazwa do Skarb Państwa Państwowe Gospodarstwo (...).

W odpowiedzi na pozew z dnia 13 grudnia 2017 roku pozwany wniósł o odrzucenie pozwu, ewentualnie o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie na rzecz pozwanego od powoda kosztów postępowania procesowego.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 7 marca 1994 roku, zmienioną następnie aneksem nr (...) z dnia 7 sierpnia 1998 roku, aneksem nr (...) z dnia 28 stycznia 2005 roku oraz aneksem nr (...) z dnia 31 grudnia 2005 roku R. D. zawarł z Agencją Nieruchomości Rolnych Oddziałem Terenowym w P. Filia w P. (obecnie Skarb Państwa Państwowe Gospodarstwo (...)) umowę. Ostatni aneks zawierał umowę z dnia 28 marca 1994 roku dzierżawy prawa rybackiego użytkowania jezior położonych w gminach L., T. i W., w obrębach K., L., T., S., S., B., M., D. i M. wraz z utworzonymi na nich obwodami rybackimi. Umowa została zawarta na 20 lat licząc od dnia 01 lutego 1994 roku, a więc do dnia 01 lutego 2014 roku. Brzmienie powyższej umowy ustalono w załączniku numer 2 do aneksu nr (...) z dnia 31 grudnia 2005 roku

Dowód: załącznik nr 2 do aneksu nr (...) z dnia 31.12.2005 r. – k. 12-17,

Umowa ta została wypowiedziana R. D. z dniem 01 grudnia 2009 roku, jednakże, na skutek wszczętego postępowania, Sąd Rejonowy Poznań-Stare Miasto w P., a następnie Sąd Okręgowy w Poznaniu uznał wypowiedzenie umowy za bezskuteczne w stosunku do R. D.. Pismem z dnia 12 maja 2011 roku Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w P., na skutek wyników przeprowadzonej kontroli, po raz drugi wypowiedział R. D. umowę dzierżawy prawa rybackiego ze skutkiem natychmiastowym. W piśmie rozwiązującym umowę z 28 marca 1994 r., Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w P. wskazał, że powód – R. D. – używał przedmiotu umowy dzierżawy niezgodnie z zasadami racjonalnej gospodarki rybackiej – o czym świadczyły wyniki przeprowadzonej kontroli. Powód pismem z dnia 20 maja 2011 roku zakwestionował powyższe rozwiązanie umowy. W odpowiedzi na pismo powoda, w dniu 03 czerwca 2011 roku Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej wskazał, że podtrzymuje swoją decyzję o jednostronnym rozwiązaniu umowy dzierżawy prawa rybackiego ze skutkiem natychmiastowym, zaś obwodami rybackimi, które wcześniej dzierżawił powód, władają już inne osoby wyłonione na mocy ogłoszonych i przeprowadzonych konkursów.

Dowód: w aktach sygn.: I C 5/12/8: pismo z dnia 02.01.2010 r. – k. 35-36, pismo z dnia 18.01.2010 r. – k. 37, wyrok z dnia 21.04.2011 r. – k. 38-47, rozwiązanie umowy z dnia 12.05.2011 r. – k. 12-18, odpowiedź na pozew – k. 74-95, pismo z dnia 20.05.2011 r. – k. 48, odpowiedź z dnia 03.06.2011 r. – k. 50-51

R. D., nie zgadzając się z wypowiedzeniem umowy dzierżawy prawa rybackiego ze skutkiem natychmiastowym, pismem z dnia 02 stycznia 2012 roku złożył pozew o ustalenie, że oświadczenie woli Dyrektora Regionalnego Zarządu

Gospodarki Wodnej w P. z dnia 12 maja 2011 roku o jednostronnym rozwiązaniu umowy z dnia 28 marca 1994 roku ze skutkiem natychmiastowym jest bezskuteczne w stosunku do niego. Sprawa ta toczyła pod sygn.. I C 5/12/8 przed Sądem Rejonowym Poznań-Stare Miasto w P., w którym zapadł dnia 19 marca 2014 roku wyrok i trwała aż do 17 lutego 2017 roku, kiedy to zapadł prawomocny wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu, uznający wypowiedzenie umowy z 12 maja 2011 roku za bezskuteczne w stosunku do R. D.. Sąd wskazał, że umowa dzierżawy nadal łączy strony.

Dowód: pozew z dnia 02.01.2012 r. – k. 3-9 w aktach sygn.: I C 5/12/8, wyrok Sądu Rejonowego Poznań-Stare Miasto w P. z dnia 19.03.2014 r. – k. 18, wyrok z dnia Sądu Okręgowego z dnia 17.02.2017 r. – k. 19-22, zeznania powoda – k. 89-91

W trakcie trwania sprawy o uznanie za bezskuteczne wypowiedzenie umowy dzierżawy prawa rybackiego użytkownika jezior o sygn.. akt: I C 5/12/8, umowa zawarta pomiędzy R. D. a pozwanym uległa wygaszeniu z mocy prawa – zawarta była bowiem na okres 20 lat, tj. do 01 lutego 2014 roku. Powód pismem z dnia 13 stycznia 2014 roku złożył oświadczenie, że chce skorzystać z przysługującego mu prawa pierwszeństwa do zawarcia kolejnej umowy dzierżawy na dalszy okres. W odpowiedzi na oświadczenie powoda, pozwany w piśmie z dnia 13 lutego 2014 roku wskazał, że powód nie ma uprawnienia do złożenia oświadczenia takiej treści, bowiem obecnie toczy się spór o uznanie wypowiedzenia za bezskuteczne, jednakże do czasu zakończenia postępowania Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w P. ma prawo stać na stanowisku, że wypowiedzenie było skuteczne. W związku z powyższym, wniosek powoda pozostawiono bez rozpoznania.

Dowód: oświadczenie powoda z dnia 13.01.2014 r. – k. 23, odpowiedź na wniosek powoda z dnia 13.02.2014 r. – k. 24, zeznania powoda – k. 89-91

Po prawomocnym zakończeniu postępowania i uznaniu wypowiedzenia umowy za bezskuteczną w stosunku do R. D., powód, pismem z dnia 15 marca 2017 roku złożył ponowne oświadczenie o chęci skorzystania z przysługującego mu prawa pierwszeństwa do zawarcia kolejnej umowy dzierżawy prawa rybackiego użytkownika jezior. W odpowiedzi na oświadczenie powoda, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w P., pismem z dnia 16 maja 2017 roku uznało oświadczenie R. D. za bezskuteczne z uwagi na fakt przekroczenia 60-dniowego terminu do jego złożenia.

Dowód: oświadczenie z dnia 15.03.2017 r. – k. 25, pismo z dnia 16.05.2017 r. – k. 35, zeznania powoda – k. 89-91

W ustaleniu powyższego stanu faktycznego Sąd oparł się na zgromadzonych w sprawie dokumentach powołanych powyżej, w tym zawartych w aktach Sądu Rejonowego Poznań-Stare Miasto w P. sygn.. I C 5/12/8, których autentyczność i wiarygodność nie była kwestionowana przez strony procesu ani przez Sąd. Częściowo pomocne dla sprawy okazały się także zeznania powoda R. D.. Wprawdzie powód wskazywał na liczne okoliczności, które swoje potwierdzenie mają w dokumentach zgromadzonych w sprawie, jednakże część z nich przedstawiał w sposób ocenny i subiektywny, a częściowo wewnętrznie sprzeczny. Z jednej strony powód na przykład wskazuje, że był w błędzie co do obowiązku złożenia oświadczenia dotyczącego pierwszeństwa, z drugiej zaś stwierdza, że nie miał możliwości czasowych złożenia takiego obowiązku, bo chciał wcześniej jeszcze zarobić przed świętami (w grudniu 2013 roku).

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z treścią art. 4 ust. 1 pkt 2 lit. b ustawy z dnia 18 kwietnia 1985 roku o rybactwie śródlądowym (tekst jedn. Dz.U.2015r. poz.652), zwanej dalej ustawą o rybactwie śródlądowym, do chowu, hodowli lub połowu ryb w obwodzie rybackim uprawniony jest podmiot wykonujący uprawnienia właściciela wód w zakresie rybactwa śródlądowego albo osoba władająca obwodem rybackim na podstawie umowy zawartej z podmiotem wykonującym uprawnienia Skarbu Państwa w zakresie rybactwa śródlądowego do dnia 30 czerwca 2017 r. - zwani dalej "uprawnionymi do rybactwa". Na podstawie art.4 ust. 3 ustawy o rybactwie śródlądowym, uprawniony do rybactwa, o którym mowa w ust. 2, powinien złożyć oświadczenie o skorzystaniu ze swojego prawa w terminie do 6 miesięcy przed dniem upływu okresu, na jaki została zawarta umowa, o której mowa w ust. 1 pkt 2. Sześciomiesięczny termin złożenia takiego oświadczenia o woli kontynuowania umowy został wprowadzony ustawą z dnia 30 sierpnia 2013 roku o zmianie ustawy o rybactwie śródlądowym, która weszła w życie dnia 1 listopada 2013 roku (Dz.U. z 2013r, poz.1158).

Zgodnie z art. 2 ustawą z dnia 30 sierpnia 2013 roku o zmianie ustawy o rybnactwie śródlądowym, w przypadku umów, których okres trwania kończy się w terminie nieprzekraczającym 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, uprawniony do rybnactwa na podstawie umowy, o której mowa w art. 4 ust. 1 pkt 2 ustawy zmienianej w art. 1, może skorzystać z prawa, o którym mowa w art. 4 ust. 3 tej ustawy, w terminie nie dłuższym niż 60 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, czyli w praktyce do dnia 30 grudnia 2013 roku. Stosownie do treści art.4 ust.4 ustawy o rybnactwie śródlądowym, jeżeli uprawniony do rybnactwa, o którym mowa w ust. 2, złoży w terminie oświadczenie, o którym mowa w ust. 3, organ administracji publicznej wykonujący uprawnienia właściciela wód w zakresie rybnactwa śródlądowego zawiera z tym uprawnionym umowę, o której mowa w art. 6d ust. 2. Oddanie w użytkowanie obwodu rybnackiego następuje na okres 10 lat, chyba że strony ustalą dłuższy okres. Z kolei art. 4 ust. 5 ustawy o rybnactwie śródlądowym stanowi, iż w przypadku gdy dotychczasowa umowa została zawarta na podstawie art. 6d ust. 2, określona w umowie, o której mowa w ust. 6, stawka opłaty rocznej za użytkowanie obwodu rybnackiego oraz równowartość nakładów rzeczowych na zarybienia nie ulegają zmianie. Ale zgodnie z art. 4 ust 6 ustawy o rybnactwie śródlądowym, w przypadku gdy dotychczasowa umowa została zawarta z Agencją Nieruchomości Rolnych, określone w umowie, o której mowa w ust. 4 stawka opłaty rocznej za użytkowanie obwodu rybnackiego jest ustalana w wysokości równej maksymalnej stawce opłaty rocznej za 1 ha powierzchni obwodu rybnackiego, uwzględniającej rybnacki typ wody i jej położenie, natomiast nakłady rzeczowo-finansowe na zarybienia odpowiadają równowartości czynszu dzierżawnego oraz nakładów rzeczowych określonych w dotychczasowej umowie, wyliczonych na podstawie średniej rocznej z ostatnich 3 lat trwania tej umowy, pomniejszonych o opłatę roczną. Zgodnie z art. 6 d ust. 2 ustawy o rybnactwie śródlądowym, który wszedł w życie od dnia 1 stycznia 2018 roku, oddanie w użytkowanie obwodu rybnackiego następuje za opłatą roczną, na czas nie krótszy niż 10 lat, na podstawie umowy, do zawarcia której jest upoważniony dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej Państwowego Gospodarstwa (...).

W niniejszej sprawie strony zawarły umowę w dniu 7 marca 1994 roku, zmienioną następnie aneksem nr (...) z dnia 7 sierpnia 1998 roku, aneksem nr (...) z dnia 28 stycznia 2005 roku oraz aneksem nr (...) z dnia 31 grudnia 2005 roku. Ostatni z tych aneksów zawierał umowę dzierżawy prawa rybnackiego użytkowania jeziora podpisaną w dniu 28 marca 1994 roku w P.. Umowa była zawarta na 20 lat licząc od dnia 1 lutego 1994 roku, czyli kończyła się dnia 1 lutego 2014 roku. Z dniem 1 listopada 2013 roku mocą prawa wprowadzono zasadę, iż dla dalszej kontynuacji obowiązującej umowy na użytkowanie jezior jest potrzebne złożenie oświadczenia w terminie 6 miesięcy przez upływem terminu umowy, a z przepisów przejściowych wynikało, że w przypadku umów kończących się w terminie nie przekraczającym 6 miesięcy od dnia wejścia w życie art. 4 ust. 3 Prawa o rybnactwie śródlądowym zainteresowany przedłużeniem umowy użytkownik musi złożyć w terminie do dnia 30 grudnia 2013 roku w tym zakresie oświadczenie. P. ze swoich oświadczeń złożył dopiero dnia 13 stycznia 2014 roku. Mimo, że pozwany pozostawił oświadczenie R. D. bez rozpoznania, to nawet w przypadku jego merytorycznego rozpoznania, oświadczenie nie zasługiwało na uwzględnienie jako złożone po terminie. Uprawnienie powoda do złożenia takiego oświadczenia wygasło z upływem dnia 30 grudnia 2013 roku. Przedmiotowa umowa obowiązywała strony do dnia 1 lutego 2014 roku. Ponieważ ustawa z dnia 30 sierpnia 2013 roku o zmianie ustawy o rybnactwie śródlądowym, która weszła w życie dnia 1 listopada 2013 roku, objęła obowiązkiem zadeklarowania w okresie 60 dni woli kontynuacji dotychczasowych umów wszystkich uprawnionych do rybnactwa, których umowy kończyły się do 30 kwietnia 2014 roku, w przypadku nie złożenia takiego oświadczenia do dnia 30 grudnia 2013 roku uprawnienie to wygasło. Zasada ta dotyczyła więc również powoda R. D..

Nie można podzielić zarzutu powoda, iż nie miał możliwości złożenia stosowanego oświadczenia do dnia 30 grudnia 2013 roku, bowiem toczył się spór między nim, a pozwanym o skuteczność oświadczenia i rozwiązaniu umowy złożonego przez pozwanego dnia 12 maja 2011 roku. Powód twierdził, iż był w błędzie spowodowanym przez pozwanego. Zgodnie z art. 84 § 1 i § 2 k.c. w razie błędu co do treści czynności prawnej można uchylić się od skutków prawnych swego oświadczenia woli. Jeżeli jednak oświadczenie woli było złożone innej osobie, uchylenie się od jego skutków prawnych dopuszczalne jest tylko wtedy, gdy błąd został wywołany przez tę osobę, chociażby bez jej winy, albo gdy wiedziała ona o błędzie lub mogła z łatwością błąd zauważyć; ograniczenie to nie dotyczy czynności prawnej nieodpłatnej. Można powoływać się tylko na błąd uzasadniający przypuszczenie, że gdyby składający oświadczenie woli nie działał pod wpływem błędu i oceniał sprawę rozsądnie, nie złożyłby oświadczenia tej treści (błąd istotny). Sąd miał na uwadze fakt, że w trakcie biegu terminu do złożenia stosownego oświadczenia o skorzystaniu z prawa

pierwszeństwa, powód był reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika (w sprawie I C 5/12/8), nie można więc stwierdzić, że powód był w błędzie nie znając nowych uregulowań prawnych lub skutków prawnych bezzasadnego wypowiedzenia umowy, skoro mógł skorzystać z fachowej pomocy swojego prawnika. Powód prowadził też przez kilkanaście lat działalność gospodarczą uregulowana w ustawie o rybactwie śródlądowym i wzgląd na podwyższoną staranność związaną z taką działalnością nakazuje przyjąć, iż jego obowiązkiem było na bieżąco śledzić zmiany w ustawie o rybactwie śródlądowym.

Spór pomiędzy stronami dotyczący skuteczności wypowiedzenia umowy dzierżawy jezior zakończył się w pierwszej instancji dnia 19 marca 2014 roku, natomiast w Sądzie Apelacyjnym dopiero dnia 17 lutego 2017 roku. Skoro powód pozostawał w błędzie, jak twierdzi do momentu rozstrzygnięcia tego sporu, oświadczenie o woli kontynuacji umowy powinien złożyć dopiero po 17 lutego 2017 roku, skoro uważał umowę za rozwiązaną w 2011 roku. Tymczasem powód złożył oświadczenie pozwanemu już dnia 13 stycznia 2014 roku, a zatem przed rozstrzygnięciem tegoż sporu, choćby nieprawomocnym. Zgodnie z przepisami obowiązującymi w brzmieniu sprzed dnia 1 listopada 2013 roku, art. 4 ust 4 ustawy o rybactwie śródlądowym, osoba uprawniona, która chciała skorzystać z prawa pierwszeństwa, przy zawieraniu umowy na kolejny okres, powinna złożyć oświadczenie o skorzystaniu ze swojego prawa w terminie 30 dni od dnia upływu okresu na jaki została zawarta umowa. W tym terminie powód również się nie zmieścił.

Z okoliczności sprawy wynika, że powód zdawał sobie sprawę, że istnieje obowiązek złożenia stosownego oświadczenia celem skorzystania z uprawnień pierwszeństwa, uważał, że zawarta już umowa jest cały czas kontynuowana mimo toczącego się w 2014 roku sporu sądowego, tyle tylko że oświadczenie swoje złożył za późno. Gdyby powód uważał, iż do zakończenia sporu sądowego termin do złożenia stosownego oświadczenia mu nie biegnie, nie składałby żadnego oświadczenia dnia 13 stycznia 2014 roku. Ponadto wyrok Sądu Rejonowego Poznań-Stare Miasto w P. z dnia 19 marca 2014 roku w sprawie I C 5/12/8 a następnie wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 17 lutego 2017 roku w sprawie II Ca 851/14 mają jedynie charakter deklaratoryjny, potwierdzający istniejący stan rzeczy, o czy powód korzystający z fachowej pomocy prawej musiał wiedzieć. Z momentem wydania tych wyroków nie tworzy się nowy stan prawny, co wprost wynika z treści wyroku z dnia 19 marca 2014 roku – „umowa dzierżawy nadal wiąże strony”.

Powód nie złożył też oświadczenia o woli kontynuacji umowy w terminie określonym w umowie z dnia 28 marca 1994 roku. Zgodnie z § 2 ust. 2 tej Umowy chcąc skorzystać z umownego prawa przedłużenia umowy na kolejny okres powód był zobowiązany do złożenia oświadczenia w tym zakresie najpóźniej na 3 miesiące przed upływem tego terminu. Umowa wygasła dnia 1 lutego 2014 roku, zatem powód musiałby złożyć takie oświadczenie do dnia 1 listopada 2013 roku. Ponieważ tego nie uczynił również na tej podstawie nie może skorzystać z prawa pierwszeństwa. W ocenie Sądu powód, nawet jeżeli nie śledziłby stosownych przepisów nowelizowanej ustawy, powinien dochować terminu wynikającego z zawartej z pozwanym umowy, zwłaszcza, że stał on nieugięty na stanowisku, że umowa ta nadal go obowiązuje, o czym świadczy m.in. fakt, że do zakończenia postępowania w sprawie uznania wypowiedzenia z dnia 12 maja 2011 roku za bezskuteczne, tj. do dnia wydania prawomocnego wyroku, powód czuł się użytkownikiem obwodów rybackich – korzystał z nich i czerpał korzyści.

Ponieważ uprawnienie powoda określone w ustawie do skutecznego złożenia oświadczenia o skorzystaniu z prawa do kontynuacji dotychczas zawartej umowy wygasło z dniem 30 grudnia 2013 roku, a uprawnienie takie zawarte w umowie wygasło dnia 1 listopada 2013 roku, w związku z tym oświadczenie złożone dnia 13 stycznia 2014 roku i dnia 15 marca 2017 roku, jako złożone po terminie, jest nieskuteczne. Z tych powodów Sąd oddalił powództwo.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 kpc oraz na podstawie § 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804). Koszty postępowania w całości obciążają powoda, ponieważ przegrał on proces. Na koszty te składa się wynagrodzenie pełnomocnika pozwanego w kwocie 1.800 zł.

/-/ SSR Piotr Chrzanowski

ZARZĄDZENIE

1. Proszę notować w kontrolce uzasadnień,
2. Odpis wyroku z uzasadnieniem proszę doręczyć pełnomocnikom stron.
3. Akta proszę przedłożyć za 14 dni lub z pismem.

T., dnia 29 czerwca 2018 roku

/-/ SSR Piotr Chrzanowski